

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2019. október 7.*

„Előzetes döntéshozatal – Szociálpolitika – Az EK-Szerződés 119. cikke (később, módosítást követően EK 141. cikk) – Férfi és női munkavállalók – Egyenlő díjazás – Magán foglalkoztatási nyugdíjrendszer – Nemek szerint eltérő rendes nyugdíjkorhatár – Az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedések elfogadásának időpontja – Ezen életkornak a korábban hátrányos helyzetbe hozott személyek életkorának szintjén történő, visszamenőleges hatályú egységesítése”

A C-171/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (fellebbviteli bíróság [Anglia és Wales] [polgári kollégium], Egyesült Királyság) a Bírósághoz 2018. március 5-én érkezett, 2018. február 16-i határozatával terjesztett elő

a **Safeway Ltd**

és

Andrew Richard Newton,

a **Safeway Pension Trustees Ltd**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Vilaras, P.G. Xuereb és L.S. Rossi tanácselnökök, A. Rosas, Juhász E., M. Ilešič, J. Malenovský, T. von Danwitz (előadó) és N. Piçarra bírák,

főtanácsnok: E. Tanchev,

hivatalvezető: V. Giacobbo-Peyronnel tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. február 4-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Safeway Ltd képviseletében B. Green, S. Allen, D. Pannick QC, R. Mehta barrister, valamint T. Green és J. Heap solicitors,

* Az eljárás nyelve: angol.

- A. R. Newton képviseletében A. Short QC, C. Bell és M. Uberoi barristers, valamint C. Rowland-Frank és J. H. C. Briggs solicitors,
  - a Safeway Pension Trustees Ltd képviseletében D. Murphy és E. King solicitors, valamint D. Grant barrister,
  - az Európai Bizottság képviseletében A. Szmytkowska és L. Flynn, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2019. március 28-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EK-Szerződés 119. cikkének (később, módosítást követően EK 141. cikk) értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Safeway Ltd, valamint Andrew Richard Newton és a Safeway Pension Trustees Ltd között a Safeway Pension Trustees által kezelt nyugdíjrendszer női és férfi tagjai nyugellátásának egységesítése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

- 3 A férfiak és a nők egyenlő díjazásának – jelenleg az EUMSZ 157. cikkben szereplő – elvét az alapügy tényállásának megvalósulása idején az EK-Szerződés 119. cikke rögzítette.
- 4 Ezen utóbbi rendelkezés szerint:

„Minden tagállam az első szakasztól biztosítja, és a továbbiakban is fenntartja annak az elvnek az alkalmazását, hogy a férfiak és a nők egyenlő munkáért egyenlő díjazást kapjanak.

E cikk alkalmazásában »díjazás« a rendes alap- vagy minimálbér, illetve illetmény, valamint minden egyéb olyan juttatás, amelyet a munkavállaló a munkáltatójától közvetlenül vagy közvetve, készpénzben vagy természetben a munkaviszonyára tekintettel kap.

A nemen alapuló megkülönböztetés nélküli egyenlő díjazás azt jelenti, hogy:

- a) teljesítménybér esetén az azonos munkáért járó díjazást azonos mértékegység alapján állapítják meg;
- b) időbér esetén azonos munkakörben azonos díjazás jár.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 5 Az alapeljárásban szóban forgó nyugdíjrendszert a Safeway 1978-ban hozta létre vagyongazdálkodási alap formájában. Az e nyugdíjrendszert létrehozó vagyongazdálkodási meghatalmazás 19. szakasza (a továbbiakban: módosítási záradék) lényegében lehetővé teszi, hogy a vagyongazdálkodási aktus a tagoknak küldött írásbeli hirdeteménnyel időpontjára visszamenőleges hatállyal módosítsa az említett nyugdíjrendszert, beleértve az ellátások összegét is. E szakasz a következőképpen szól:

„A fő vállalat bármikor, időről időre a nyugdíjalap-kezelők (*trustees*) hozzájárulásával, a fő vállalat és a nyugdíjalap-kezelők által aláírt kiegészítő okirattal (*supplemental deed*) módosíthatja vagy kiegészítheti a nyugdíjrendszerben szereplő vagyongazdálkodási jogköröket vagy rendelkezéseket, ideértve a jelen vagyongazdálkodási meghatalmazást (*Trust Deed*), a szabályzatot (*Rules*) és a módosító okiratokat, valamint a jelen vagyongazdálkodási meghatalmazást kiegészítő egyéb írásbeli eszközöket és a jelen vagyongazdálkodási meghatalmazás második mellékletében felsorolt okiratokat, és az ilyen jogokat úgy gyakorolhatja, hogy azok a kiegészítő okiratban megállapított határidőben lépjenek hatályba, amely időpont lehet az ilyen okirat kelte, vagy a tagoknak a módosításról vagy kiegészítésről küldött előzetes írásbeli hirdeteménnyel kelte, vagy az ilyen okirat keltét észszerű idővel megelőző vagy követő azon időpont, amely révén a módosítás vagy kiegészítés adott esetben visszamenőleges vagy jövőbeli hatályt állapít meg.”
- 6 Jóllehet az alapeljárásban szóban forgó nyugdíjrendszer eredetileg eltérő rendes nyugdíjkorhatárt állapított meg a férfiak (65 év), illetve a nők (60 év) tekintetében, a Bíróság az 1990. május 17-i Barber ítéletében (C-262/88, EU:C:1990:209) lényegében kimondta, hogy a nemek szerint eltérő rendes nyugdíjkorhatár megállapítása az EK-Szerződés 119. cikke által tiltott hátrányos megkülönböztetést valósít meg. Ezen ítéletet követően a Safeway és a Safeway Pension Trustees az 1991. szeptember 1-jei és 1991. december 1-jei hirdeteménnyel (a továbbiakban: 1991. évi hirdeteménnyel) írásban értesítették a nyugdíjrendszer tagjait e rendszer 1991. december 1-jei hatállyal történő módosításáról, amely módosítás értelmében valamennyi tagra egységesen a 65 éves rendes nyugdíjkorhatárt alkalmazzák. Az említett rendszer módosítását 1996. május 2-án fogadták el vagyongazdálkodási aktus útján, amely 1991. december 1-jére visszamenőleges hatállyal egységesen 65 évben állapította meg a rendes nyugdíjkorhatárt.
- 7 Mivel 2009-ben kérdés merült fel az alapeljárásban szóban forgó nyugdíjrendszer visszamenőleges hatályú módosításának uniós joggal való összhangját illetően, a Safeway elindította az alapeljárást annak megállapítása érdekében, hogy érvényesen vezették be 1991. december 1-jétől kezdődően az egységesen 65 évben megállapított rendes nyugdíjkorhatárt. Ezen eljárás keretében A. R. Newtont jelölték ki a tagok képviseletében eljáró személyként.
- 8 A 2016. február 29-i ítéletével a High Court of Justice (England & Wales), Chancery division (felsőbíróság [Anglia és Wales], kancelláriai kollégium, Egyesült Királyság) megállapította, hogy az alapeljárásban szóban forgó nyugdíjrendszer visszamenőleges hatályú módosítása ellentétes volt az EK-Szerződés 119. cikkével, ezért a tagok nyugdíjjogosultságait az 1991. december 1-je és 1996. május 2. közötti időszakra nézve egységesen a 60 éves rendes nyugdíjkorhatár szerint kell kiszámítani.
- 9 A Safeway által ezen ítélettel szemben benyújtott fellebbezés tárgyában eljáró, kérdést előterjesztő bíróság megállapítása szerint a nemzeti jog értelmében az 1991. évi hirdeteménnyel önmagukban nem módosíthatták érvényesen az alapeljárásban szóban forgó nyugdíjrendszert, és kizárólag az 1996. május 2-i vagyongazdálkodási aktusban foglalt módosítás volt érvényes.
- 10 E bíróság ugyanakkor kifejti, hogy e nemzeti jog értelmében a módosítási záradék és az 1991. évi hirdeteménnyel következményeként a tagok által megszerzett jogosultságok az 1991. december 1-je és 1996. május 2. közötti időszakra nézve „elvonható” (*defeasible*) jellegűvé váltak, így e jogosultságok később bármikor visszamenőleges hatállyal csökkenthetőek voltak. Mivel ugyanakkor az említett bíróság szerint az 1996. május 2-i vagyongazdálkodási aktus a nemzeti jog alapján érvényesen emelhetette 65 évre a

nők rendes nyugdíjkorhatárát, és tarthatta fenn a férfiak ugyanezen életkornak megfelelő rendes nyugdíjkorhatárát az említett időszakra nézve, e bíróságban felmerül a kérdés, hogy ez a megoldás összhangban van-e az EK-Szerződés Bíróság által értelmezett 119. cikkével.

- 11 E körülmények között határozott úgy a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (fellebbviteli bíróság [Anglia és Wales] [polgári kollégium], Egyesült Királyság), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Amennyiben valamely nyugdíjrendszer szabályai lehetővé teszik a nemzeti jog értelmében egy vagyonkezelési meghatalmazás oly módon történő módosítását, hogy visszamenőlegesen csökkenteni lehessen mind a férfiak, mind a nők megszerzett nyugdíjjogosultságait arra az időszakra vonatkozóan, amely a rendszer tervezett változásairól szóló írásbeli hirdetemény kelte és a vagyonkezelési meghatalmazás tényleges módosítása között eltelik, az [EUMSZ 157. cikk] (korábban és a tényállás idején a[z EK-]Szerződés 119. cikke) előírja-e, hogy mind a férfiak, mind a nők szerzett nyugdíjjogosultságai ezen időszak során elidegeníthetetlennek tekintendők, abban az értelemben, hogy a nyugdíjjogosultságaik oltalmat élveznek a nemzeti jog szerinti visszamenőleges hatályú csökkentéssel szemben?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 12 Előzetesen meg kell állapítani, hogy – amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik – az alapeljárásbeli jogvita kizárólag az alapügyben szóban forgó nyugdíjrendszer tagjai által az 1991. december 1-je és 1996. május 2. közötti időszakban szerzett nyugdíjjogosultságokat érinti. E körülmények között a feltett kérdést az ebben az időszakban hatályos EK-Szerződés 119. cikke alapján kell megvizsgálni.
- 13 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EK-Szerződés 119. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha valamely nyugdíjrendszer a nemek szerint eltérő rendes nyugdíjkorhatár meghatározásából eredő, e rendelkezéssel ellentétes hátrányos megkülönböztetés megszüntetése érdekében olyan intézkedést fogad el, amely visszamenőleges hatállyal a korábban hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyek rendes nyugdíjkorhatárának szintjén egységesíti e rendszer tagjainak rendes nyugdíjkorhatárát az ezen intézkedés bejelentése, illetve elfogadása közötti időszakra nézve, amennyiben a nemzeti jog és az e nyugdíjrendszert létrehozó jogi aktus lehetővé teszi ilyen intézkedés elfogadását.
- 14 E kérdés megválaszolása érdekében emlékeztetni kell arra, hogy az 1990. május 17-i Barber ítéletben (C-262/88, EU:C:1990:209) a Bíróság lényegében kimondta, hogy a nyugdíjrendszer által folyósított nyugdíjak tekintetében a nemek szerint eltérő rendes nyugdíjkorhatár meghatározása az EK-Szerződés 119. cikke által tiltott hátrányos megkülönböztetésnek minősül.
- 15 A Bíróság abban a kérdésben is állást foglalt – különösen az 1994. szeptember 28-i Coloroll Pension Trustees ítéletben (C-200/91, EU:C:1994:348), az 1994. szeptember 28-i Avdel Systems ítéletben (C-408/92, EU:C:1994:349) és az 1994. szeptember 28-i van den Akker ítéletben (C-28/93, EU:C:1994:351) –, hogy milyen következtetéseket kell levonni egy ilyen hátrányos megkülönböztetés megállapításából. Amint az ezen ítélkezési gyakorlatból kitűnik, ezek a következmények az érintett foglalkoztatási időszakoktól függően különbözőek.
- 16 Ami először is a Barber ítélet (C-262/88, EU:C:1990:209) kihirdetése – azaz az 1990. május 17. – előtti foglalkoztatási időszakokat illeti, a nyugdíjrendszerek nem kötelesek egységes rendes nyugdíjkorhatárt alkalmazni, mivel a Bíróság korlátozta ezen ítélet időbeli hatályát, és kizárta az EK-Szerződés 119. cikkének az említett időszakokra járó nyugdíjjuttatásokra való alkalmazhatóságát (lásd ebben az

értelemben: 1994. szeptember 28-i Coloroll Pension Trustees ítélet, C-200/91, EU:C:1994:348, 34. pont; 1994. szeptember 28-i Avdel Systems ítélet, C-408/92, EU:C:1994:349, 19. pont; 1994. szeptember 28-i van den Akker ítélet, C-28/93, EU:C:1994:351, 12. pont).

- 17 Ami másodsor az 1990. május 17. és az egyenlő bánásmódot visszaállító intézkedések szóban forgó nyugdíjrendszer általi elfogadása közötti foglalkoztatási időszakokat illeti, a hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyek számára ugyanazokat az előnyöket kell biztosítani, mint amelyekben a kedvezményezett kategóriába tartozó személyek részesülnek, és az EK-Szerződés 119. cikke nemzeti jogban való helyes végrehajtásának hiányában ezek az előnyök képezik az egyetlen érvényes hivatkozási rendszert (lásd ebben az értelemben: 1994. szeptember 28-i Coloroll Pension Trustees ítélet, C-200/91, EU:C:1994:348, 31. és 32. pont; 1994. szeptember 28-i Avdel Systems ítélet, C-408/92, EU:C:1994:349, 16. és 17. pont; 1994. szeptember 28-i van den Akker ítélet, C-28/93, EU:C:1994:351, 16. és 17. pont).
- 18 Harmadszor, ami az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedések szóban forgó nyugdíjrendszer általi elfogadását követő foglalkoztatási időszakokat illeti, az EK-Szerződés 119. cikkével nem ellentétes az, hogy a korábban kedvezőbb helyzetbe hozott személyek juttatásait a korábban hátrányos helyzetbe hozott személyek juttatásainak szintjére csökkentésük, mivel ez a rendelkezés csupán azt követeli meg, hogy a férfiak és a nők egyenlő munkáért egyenlő díjazásban részesüljenek, anélkül azonban, hogy meghatározott szintet írna elő (lásd ebben az értelemben: 1994. szeptember 28-i Coloroll Pension Trustees ítélet, C-200/91, EU:C:1994:348, 33. pont; 1994. szeptember 28-i Avdel Systems ítélet, C-408/92, EU:C:1994:349, 21. pont; 1994. szeptember 28-i van den Akker ítélet, C-28/93, EU:C:1994:351, 19. pont).
- 19 A jelen ügyben az alapeljárásbeli jogvita kizárólag arra a kérdésre vonatkozik, hogy az alapügy tárgyát képező nyugdíjrendszer tagjainak az 1991. december 1-je és 1996. május 2. közötti időszakra vonatkozó nyugdíj jogosultságait az egységesen 60 vagy 65 évben meghatározott rendes nyugdíjkorhatár alapján kell-e kiszámítani. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a jelen ítélet 17. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel az 1996. május 2-i vagyonkezelési aktus ezen időszak vonatkozásában érvényesen egységesíthette-e visszamenőleges hatállyal e tagok rendes nyugdíjkorhatárát a korábban hátrányos helyzetbe hozott személyek, azaz a férfi munkavállalók rendes nyugdíjkorhatárának szintjén.
- 20 E tekintetben először is rá kell mutatni arra, hogy mivel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés és az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolása az e vagyonkezelési aktus által 1991. december 1-jéig visszamenőleges hatállyal elvégzett – az alapügyben szóban forgó nyugdíjrendszer tagjai rendes nyugdíjkorhatárának a korábban hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyek rendes nyugdíjkorhatárának szintjén történő – egységesítésére vonatkozik, e kérdést úgy kell érteni, hogy az azon az előfeltevésen alapul, amely szerint az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseket csak 1996. május 2-án, az említett vagyonkezelési aktus útján hozták meg.
- 21 A Bíróság előtt a Safeway és a Bizottság kétségbe vonta ezt az előfeltevést, lényegében arra hivatkozva, hogy az 1991. évi hirdetményeket, valamint az alapügyben szóban forgó nyugdíjrendszer oly módon való kezelését, amely 1991. december 1-jétől kezdődően egységes, 65 évben meghatározott rendes nyugdíjkorhatáron alapul, olyan intézkedéseknek kell tekinteni, amelyek ezen időponttól kezdve helyreállították az egyenlő bánásmódot.
- 22 Jóllehet főszabály szerint a kérdést előterjesztő bíróság feladata – amely bíróság az alapeljárás tárgyát képező jogvitáról közvetlen ismeretekkel, illetve a belső jog értelmezésére kizárólagos hatáskörrel rendelkezik – annak meghatározása, hogy mely időpontban fogadták el az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseket, az ilyen intézkedéseknek eleget kell tenniük az uniós jog követelményeinek, ezért a Bíróság megadhatja a nemzeti bíróság számára e jog értelmezésének releváns szempontjait (lásd ebben az értelemben: 2016. június 16-i EURO 2004. Hungary ítélet, C-291/15, EU:C:2016:455, 36. pont; 2016. június 30-i Ciup ítélet, C-288/14, nem tették közzé, EU:C:2016:495, 33. pont).

- 23 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EK–Szerződés 119. cikke közvetlen hatállyal bír, így a magánszemélyek számára olyan jogokat keletkeztet, amelyek megóvása a nemzeti bíróságok feladata (lásd ebben az értelemben: 1976. április 8-i Defrenne ítélet, 43/75, EU:C:1976:56, 24. pont; 1994. szeptember 28-i van den Akker ítélet, C-28/93, EU:C:1994:351, 21. pont).
- 24 Az EK–Szerződés 119. cikkének közvetlen hatályára tekintettel a munkáltatónak a hátrányos megkülönböztetés megállapítását követően azonnal és teljeskörűen alkalmaznia kell ezt a rendelkezést, így az egyenlő bánásmód helyreállítása érdekében hozott intézkedésekre főszabály szerint nem vonatkozhatnak olyan feltételek, amelyek a hátrányos megkülönböztetés – akár átmeneti – fenntartásán alapulnak (lásd ebben az értelemben: 1994. szeptember 28-i Avdel Systems ítélet, C-408/92, EU:C:1994:349, 25. és 26. pont).
- 25 Ezenfelül a jogbiztonság elvét is tiszteletben kell tartani. Ez utóbbi elv, amelynek még szigorúbban kell érvényesülnie a pénzügyi következményekkel járó szabályozás esetén, megköveteli az uniós jog által a magánszemélyek számára biztosított jogok kellően pontos, világos és előre látható végrehajtását, ezáltal lehetővé téve az érintett személyek számára, hogy pontosan megismerhessék a jogukat és kötelezettségeiket, és ezeknek megfelelően járjanak el, valamint hogy adott esetben a nemzeti bíróságok előtt hivatkozassanak azokra. Az érintett személyek vonatkozásában kötelező joghatásokkal nem járó egyszerű gyakorlat kialakítása nem tesz eleget e követelményeknek (lásd ebben az értelemben: 2009. december 2-i Aventis Pasteur ítélet, C-358/08, EU:C:2009:744, 47. pont; 2017. március 8-i Euro Park Service ítélet, C-14/16, EU:C:2017:177, 36–38., 40. és 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 Így az EK–Szerződés 119. cikkével ellentétes hátrányos megkülönböztetés megszüntetése érdekében hozott intézkedések akkor tekinthetők az e rendelkezés által megkövetelt egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseknek, ha eleget tesznek a jelen ítélet 24. és 25. pontjában említett követelményeknek.
- 27 Márpedig a jelen ügyben kitűnik, hogy az alapeljárásban szóban forgó nyugdíjrendszer által az 1996. május 2-i vagyonkezelési aktus elfogadását megelőzően hozott intézkedések nem tesznek eleget e követelményeknek.
- 28 Amint az ugyanis az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a nemzeti jog értelmében az alapeljárásban szóban forgó nyugdíjrendszert csupán e vagyonkezelési aktus elfogadásával módosították érvényesen. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság az alapeljárásban 2017. október 5-én hozott ítéletében úgy határozott, hogy a módosító záradék szövege kizárólag a vagyonkezelési aktus útján történő módosításokat teszi lehetővé, és a nemzeti joggal ellentétes e záradék olyan értelmezése, amely eltér annak szövegétől, tekintettel arra, hogy biztosítani kell az említett nyugdíjrendszer kedvezményezettjeinek védelmét, és lehetővé kell tenni számukra a jogaik megismerését.
- 29 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat alapján emellett úgy tűnik, hogy a módosító záradék és az 1991. évi hirdetmények egyedüli joghatása az volt, hogy fenntartották az alapügy tárgyát képező nyugdíjrendszert igazgató személyek számára azt a lehetőséget, hogy bármely későbbi időpontban elfogadott vagyonkezelési aktus révén visszamenőleges hatállyal a férfiak rendes nyugdíjkorhatárának szintjén egységesítsék e rendszer tagjainak rendes nyugdíjkorhatárát.
- 30 Márpedig egy ilyen lehetőség bevezetése, amelyet a rendszert igazgató személyek a diszkrecionális választásuktól függő időpontban gyakorolhattak, nem tekinthető sem úgy, hogy megszüntette az alapügyben szóban forgó hátrányos megkülönböztetést, sem pedig úgy, hogy lehetővé tette a biztosítottak számára a jogaik pontos megismerését.

- 31 Ami a rendszer 1991. december 1-jétől kezdődő kezelését illeti, a jelen ítélet 25. pontjából kitűnik, hogy az olyan egyszerű gyakorlat kialakítása, amely az érintett személyek vonatkozásában nem jár kötelező joghatásokkal, nem tesz eleget a jogbiztonság elvéből fakadó követelményeknek, és ennél fogva nem tekinthető az EK-Szerződés 119. cikkében előírt egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedésnek.
- 32 E körülmények között kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó nyugdíjrendszer keretében a jelen ítélet 24. és 25. pontjában hivatkozott uniós jogi követelményeknek megfelelő intézkedéseket csak 1996. május 2-án, az ekkor elfogadott vagyonezelési aktus útján hozták meg.
- 33 Másodszor, ami azt a kérdést illeti, hogy az EK-Szerződés 119. cikke megengedi-e a vagyonezelési aktusban előírthoz hasonló olyan intézkedés elfogadását, amely a nyugdíjrendszer tagjainak rendes nyugdíjkorhatárát 1991. december 1-jéig visszamenőleges hatállyal a korábban hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyek rendes nyugdíjkorhatárának szintjén egységesíti, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint amennyiben megállapították az uniós jogot sértő hátrányos megkülönböztetést, és amíg az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseket nem fogadják el, az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása csak úgy biztosítható, ha a hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyeknek biztosítják ugyanazokat az előnyöket, mint amelyekben a kedvezményezett kategóriába tartozó személyek részesülnek (2015. január 28-i Starjakob ítélet, C-417/13, EU:C:2015:38, 46. pont; 2019. január 22-i Cresco Investigation ítélet, C-193/17, EU:C:2019:43, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 A Bíróság már kimondta, hogy ezzel az elvvel ellentétes az, ha a nyugdíjrendszer oly módon szünteti meg az EK-Szerződés 119. cikkével ellentétes hátrányos megkülönböztetést, hogy a múltra nézve eltörli a kedvezményezett kategóriába tartozó személyek előnyeit (lásd ebben az értelemben: 1994. szeptember 28-i Avdel Systems ítélet, C-408/92, EU:C:1994:349, 5., 13., 14., 17. és 18. pont).
- 35 A kérdést előterjesztő bíróságban ugyanakkor felmerül a kérdés, hogy ez az ítélkezési gyakorlat azokra a helyzetekre is alkalmazandó-e, mint amilyen az alapügyben szerepel, ahol a szóban forgó nyugdíjjogosultságok a nemzeti jog és a szóban forgó nyugdíjrendszert létrehozó jogi aktus értelmében elvonható jelleggel rendelkeznek.
- 36 Jóllehet a Bíróság e kérdésben kifejezetten még nem foglalt állást, az említett ítélkezési gyakorlat egyáltalán nem támasztja alá, hogy ilyen helyzetekben lehetőség volna arra, hogy a nyugdíjrendszer tagjait megillető jogosultságokra vonatkozó feltételeket visszamenőleges hatállyal a korábban hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyekre vonatkozó feltételek szintjén egységesítsék. Ellenkezőleg, amint arra a főtanácsnok az indítványának 64. pontjában rámutatott, egy ilyen lehetőség elismerése nagymértékben kiüresítené ezt az ítélkezési gyakorlatot, amely csupán azokra az esetekre lenne alkalmazandó, amelyekben az ilyen visszamenőleges hatályú egységesítést a nemzeti jog vagy a nyugdíjrendszert létrehozó jogi aktus mindenestre már tiltja.
- 37 Ezenfelül és legfőképpen azt kell hangsúlyozni, hogy minden olyan intézkedés, amely az uniós joggal ellentétes hátrányos megkülönböztetés megszüntetésére irányul, e jog végrehajtásának minősül, amelynek tiszteletben kell tartania az uniós jog követelményeit. Közelebbről, e követelmények alóli mentesülés érdekében nem lehet sem a nemzeti jogra, sem pedig az érintett nyugdíjrendszert létrehozó jogi aktus rendelkezéseire hivatkozni.
- 38 Az említett követelményeket illetően az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a jogbiztonság elve főszabály szerint kizárja, hogy az uniós jogot végrehajtó aktus visszamenőleges hatállyal rendelkezzen. Ettől eltérni csupán kivételesen lehet, ha azt közérdekű követelmény követeli meg, és ha az érdekelték jogos bizalmát megfelelően tiszteletben tartják (lásd ebben az értelemben: 2005. április 26-i „Goed Wonen” ítélet, C-376/02, EU:C:2005:251, 33. és 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 39 Ezt az elvet a konkrétan az EK-Szerződés 119. cikkéből fakadó követelmények egészítik ki, amelyeket az e rendelkezéssel ellentétes hátrányos megkülönböztetés megállapításától fogva alkalmazni kell a nyugdíjrendszert igazgató személyekre.
- 40 Ami azon kötelezettséget illeti, amely szerint mindaddig, amíg el nem fogadják az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedéseket, a hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyek számára ugyanazokat az előnyöket kell biztosítani, mint amelyekben a kedvezményezett kategóriába tartozó személyek részesülnek, a Bíróság már kimondta, hogy e kötelezettséget különösen az EK-Szerződés 119. cikkének a munkafeltételek fejlődési folyamat fenntartása melletti összehangolásában álló célkitűzéshez való hozzárendelése igazolja (lásd ebben az értelemben: 1976. április 8-i Defrenne ítélet, 43/75, EU:C:1976:56, 10., 11. és 15. pont; 1994. szeptember 28-i Avdel Systems, C-408/92, EU:C:1994:349, 15. és 17. pont).
- 41 Márpedig ellentétes lenne ezzel a célkitűzéssel, valamint a jelen ítélet 17., 24. és 34. pontjában hivatkozott jogbiztonság elvével, illetve az ott említett követelményekkel, ha az érintett nyugdíjrendszert igazgató személyek az EK-Szerződés 119. cikkével ellentétes hátrányos megkülönböztetést olyan intézkedés elfogadásával is megszüntethetnék, amely e rendszer tagjainak rendes nyugdíjkorhatárát visszamenőleges hatállyal a korábban hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyek rendes nyugdíjkorhatárának szintjén egységesíti. Egy ilyen megoldás elfogadása ugyanis mentesítené a rendszert igazgató személyeket azon kötelezettség alól, hogy a hátrányos megkülönböztetés megállapítását követően e megkülönböztetést azonnal és maradéktalanul megszüntessék. Ezenkívül sértené azt a kötelezettséget, amely szerint az 1990. május 17-i Barber ítélet (C-262/88, EU:C:1990:209) kihirdetése és az egyenlő bánásmódot helyreállító intézkedések elfogadásának időpontja közötti foglalkoztatási időszakokra vonatkozó nyugdíjjogosultságok tekintetében a korábban hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyekre ugyanazon rendes nyugdíjkorhatárt kell alkalmazni, mint a korábban előnyben részesített kategóriába tartozó személyekre, továbbá sértené az utóbbi személyek előnyeinek a múltra nézve történő megszüntetésére vonatkozó tilalmat. Végezetül e megoldás az ilyen intézkedések meghozataláig a tagok jogosultságainak terjedelmével kapcsolatos, a jogbiztonság elvével ellentétes bizonytalanságokat teremtene.
- 42 Ezek a megfontolások érvényesek abban az esetben is, ha az érintett nyugdíjrendszer tagjait egy módosító hatással nem rendelkező hirdetmény útján tájékoztatták arról, hogy az egyenlő bánásmód helyreállítása érdekében e nyugdíjrendszer tagjainak rendes nyugdíjkorhatárát a korábban hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyek rendes nyugdíjkorhatárának szintjén egységesítik.
- 43 Mindezzel együtt, amint az a jelen ítélet 38. pontjából kitűnik, nem zárható ki, hogy az uniós joggal ellentétes hátrányos megkülönböztetés megszüntetésére irányuló intézkedések kivételes esetben visszamenőleges hatállyal rendelkezzenek, feltéve hogy az érintettek jogos bizalmának tiszteletben tartása mellett ezen intézkedések ténylegesen valamely közérdekű követelménynek felelnek meg. Konkrétan, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az érintett nyugdíjrendszer pénzügyi egyensúlya súlyos sérelmének veszélye ilyen közérdekű követelménynek minősülhet (lásd ebben az értelemben: 2007. január 11-i ITC-ítélet, C-208/05, EU:C:2007:16, 43. pont; 2018. március 7-i DW-ítélet, C-651/16, EU:C:2018:162, 33. pont).
- 44 A jelen ügyben, noha a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban kifejti, hogy az alapeljárás tárgyát képező jogvita pénzügyi tétje hozzávetőleg 100 millió font sterling, e bíróság nem számol be arról, hogy az alapügyben szóban forgó nyugdíjrendszer tagjai rendes nyugdíjkorhatárának a korábban hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyek rendes nyugdíjkorhatárának szintjén történő, visszamenőleges hatályú egységesítése szükséges volt ahhoz, hogy elkerüljék e nyugdíjrendszer pénzügyi egyensúlyának súlyos sérelmét. Mivel a Bíróság rendelkezésére álló iratok nem tartalmaznak olyan egyéb elemeket, amelyek alapján megállapítható lenne, hogy ez az intézkedés ténylegesen valamely közérdekű követelménynek felel meg, úgy tűnik, hogy ez az intézkedés objektíve nem igazolt, aminek a vizsgálata mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

45 A fenti megfontolásokra tekintettel a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EK-Szerződés 119. cikkét úgy kell értelmezni, hogy objektív igazolás hiányában azzal ellentétes az, ha valamely nyugdíjrendszer a nemek szerint eltérő rendes nyugdíjkorhatár meghatározásából eredő, e rendelkezéssel ellentétes hátrányos megkülönböztetés megszüntetése érdekében olyan intézkedést fogad el, amely visszamenőleges hatállyal a korábban hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyek rendes nyugdíjkorhatárának szintjén egységesíti e rendszer tagjainak rendes nyugdíjkorhatárát az ezen intézkedés bejelentése, illetve elfogadása közötti időszakra nézve, még akkor is, ha a nemzeti jog és az e nyugdíjrendszert létrehozó jogi aktus lehetővé teszi ilyen intézkedés elfogadását.

A költségekről

46 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az EK-Szerződés 119. cikkét (később, módosítást követően EK 141. cikk) úgy kell értelmezni, hogy objektív igazolás hiányában azzal ellentétes az, ha valamely nyugdíjrendszer a nemek szerint eltérő rendes nyugdíjkorhatár meghatározásából eredő, e rendelkezéssel ellentétes hátrányos megkülönböztetés megszüntetése érdekében olyan intézkedést fogad el, amely visszamenőleges hatállyal a korábban hátrányos helyzetbe hozott kategóriába tartozó személyek rendes nyugdíjkorhatárának szintjén egységesíti e rendszer tagjainak rendes nyugdíjkorhatárát az ezen intézkedés bejelentése, illetve elfogadása közötti időszakra nézve, még akkor is, ha a nemzeti jog és az e nyugdíjrendszert létrehozó jogi aktus lehetővé teszi ilyen intézkedés elfogadását.

Aláírások